

Lausunto

06.05.2022

Asia: VN/3215/2021

Väliraportti: Vapaa!-Fri! -hanke vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi ikääntyvässä yhteiskunnassa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Millaisia toimia järjestöissä tarvittaisiin tai on jo toteutettu, jotta iäkkäät vapaaehtoiset voivat edelleen jatkaa toimijoina?

- yhdistyksessämme pyrimme antamaan mahdollisimman vapaat kädet vapaaehtoisille toteuttaa vapaaehtoistoimintaa yhdessä asiakkaidemme kanssa - he yhdessä sopivat tapaamistensa ajankohdista, kestosta ja sisällöstä. Näkisin, että toimintaan mukaan tulemisen helppous ja toiminnassa mukana oleminen omien aikataulujen mukaan, kannustaa myös ikäihmisiä jatkamaan mukana toiminnassa sekä hakeutumaan toimintaan. Vapaaehtoistoimintaan osallistumisesta tulisi tehdä mahdollisimman matalan kynnyksen toimintaa ja avointa kaikille, iästä tai taustasta riippumatta

Millaisilla keinoilla sujuvoitetaan iäkkäiden siirtymää avun saajasta/kohderyhmään kuuluvasta toimijaksi - tai toisin päin?

- MEREOn kolmivuotisessa STEA -rahoitteisessa vapaaehtoistoiminnan hankkeessa on yhtenä tavoitteena juuri eri ikäisten helsinkiläisten osallisuuden kokemuksen lisääntyminen vapaaehtoisena toimimisen seurauksena. Pyrimme löytämään potentiaalisia vapaaehtoisia Etsivän vanhustyön asiakkaistamme, joilla toimintakyky on sen verran hyvä, että pystyy toimimaan vapaaehtoisena esim. toiselle ikäihmiselle. Tällöin syntyy vertaistuellisia suhteita samassa tilanteessa olevien kesken. Yksi keino iäkkäiden näkemiseen aktiivisina toimijoina, on näyttää iäkkäät sellaisina - murretaan kuvaa sairaista ja hauraista ikäihmisistä ja tuodaan esiin aktiivisia ihmisiä toimimassa muiden ja itsensä hyväksi. Nähdään se potentiaali ikäihmisissä, joita kohtaamme ja kannustetaan heitä toimimaan vapaaehtoisena - kerrotaan hyödyt omalle hyvinvoinnille.

Minkälaista apua kaipaatte toimintaanne, jotta nuoria saataisiin houkutelua mukaan toimintaan?

- toiminnassamme täytyy olla täysi-ikäinen, koska vapaaehtoiset käyvät asiakkaiden kotona yksin ja vakuutus on voimassa vain 18-vuotiaista eteenpäin. Kenties alaikäisten kanssa voisi olla paikallaan jonkinlainen yhteistyökokeilu esim. oppilaitosten kanssa, jolloin "vastuu" nuoresta olisi oppilaitoksella ja nuori pääsisi kokeilemaan vapaaehtoistoimintaa. Tällaista toimintaa onkin jonkin verran olemassa, mutta usein hoivakoti -tai ryhmäkoti-tyyppisissä ympäristöissä.

Millä tavoin koulut tai oppilaitokset voisivat innostaa nuoria osallistumaan vapaaehtoistoimintaan?

- kuten yllä jo mainitsin, erilaisten kokeilujen kautta ja yhteistyön eri vapaaehtoistoimintaa tarjoavien tahojen kanssa - enemmän erilaisia tapahtumia ja kampanjoita vapaaehtoistoimintaa järjestävien tahojen kanssa. Myös vapaaehtoistoiminnan tekemisen mahdollisuuksien mainostaminen nuorten suosimilla kanavilla tekee vapaaehtoistoiminnasta houkuttelevampaa

Mitkä asiat tällä hetkellä estävät järjestöänne tarjoamasta toimintaa maahan muuttaneille tai suomen kieltä taitamattomille?

- tällä hetkellä emme pysty tarjoamaan vapaaehtoistehtäviä suomen kieltä taitamattomille, koska vapaaehtoisemme tapaavat asiakkaan yksin (ensimmäisen perehdytystapaamisen jälkeen). Koska kehitämme vapaaehtoistoimintaamme koko ajan, niin jossain kohtaa voisi tulla kyseeseen esim. parityöskentely työntekijän kanssa niin, että vapaaehtoinen voisi tehdä vapaaehtoistyötä työntekijä tukenaan. Tämä toki vaatii hieman resursseja ja aikaa, mutta voisi olla yksi keino saada myös maahan muuttaneet ja suomen kieltä taitamattomat mukaan toimintaan.

Mitkä toimet auttaisivat vapaaehtoistoimintaa koordinoivia tahoja kehittämään ja ylläpitämään tuetun vapaaehtoistoiminnan mallia osana toimintaansa?

- koulutukset liittyen aiheeseen, jotta on riittävä osaaminen toteuttaa tuettua vapaaehtoistoimintaa

Onko Suomessa tarvetta selvittää vapaaehtoistoimintaa koskevan erillislain säätämistä?

- mielestäni ei kunhan säädökset ovat ajantasaisia, selkeitä ja saavutettavissa kaikille

Onko toiminnassanne noussut esiin lainsäädännöstä tai viranomaisvaatimuksista johtuvia haasteita?

- ajoittain nousee esiin keskusteluun, että kuka on viime kädessä vastuussa, jos jotain sattuu ja mitä kaikkea vapaaehtoisemme saavat tehdä. Voiko vapaaehtoisemme mennä uimahalliin uimaan asiakkaan kanssa? Vakuutuksemme on ryhmätapaturmavakuutus ja tulisi selvittää, että kattaako ko. vakuutus myös uimahallissa mahdollisesti sattuvat vahingot. Emme kuitenkaan voi kaikkea määritellä etukäteen mitä saa ja mitä ei voi tehdä - tietyt asiat kyllä; rahan käyttö, hoidolliset toimenpiteet yms. Asiakkaamme ja vapaaehtoisemme ovat aikuisia ihmisiä ja päättävät itse elämästään, joten toiminnan liika rajaaminen voi tehdä toiminnasta hankalaa.

Onko Suomi.fi –sivustolla oleva vapaaehtoistoimintaa koskeva alisivusto teille tuttu?

- ei ollut ennen väliraportin lukemista. Sivua voisi mainostaa eri vapaaehtoistoiminnan foorumeilla, Valikkoverkostoissa, tms.

Kivistö Johanna
MERO/ Vanhusten Palvelutaloyhdistys ry - Vapaaehtoistoiminnan
koordinaattori